

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Визнання на державному рівні доцільності запровадження іноземної мови у початковій школі стало предметом зацікавлених дискусій педагогів, філологів і батьків. У наш час важливо замислитися над завданням раннього шкільного навчання цього предмета і можливостями його реалізації, оскільки в суспільстві існує велика потреба у фахівцях з якісно високим рівнем мовної підготовки. У країні відкривається все більше й більше ліцеїв, гімназій, де іноземна мова займає пріоритетне місце в навчальному процесі. З'являється безліч загальноосвітніх шкіл, у навчальних план яких вводиться іноземна мова з першого класу. В багатьох дитячих садках та приватних школах програма передбачає обов'язкове вивчення іноземної мови. Посилюється інтерес батьків до можливості навчання іноземної мови у дитячих садках. У газетах все частіше зустрічаються оголошення бажаючих знайти для своїх дітей домашнього вчителя (репетитора) із знанням іноземної мови. Однією з умов поліпшення знань є навчання за кордоном, яке можливе при достатньому рівні володіння іноземною мовою. У сучасних умовах іноземна мова розглядається як засіб спілкування і залучення до культури іншого народу. Особлива увага приділяється навчанню іноземної мови школярів у початкових класах, бо в дитинстві схильність до вивчення мов набагато більша.

Дуже важливо створити у процесі навчання дітей іноземної мови такі умови, щоб матеріал засвоювався природно, щоб діти вчилися легко, з інтересом і бажанням, без зайвого напруження. Щоб полегшити процес навчання дитини іноземної мови слід максимально наблизити його до процесу оволодіння рідною мовою. Неможна починати вивчати іноземну мову перш ніж будуть закладені міцні основи рідної мови.

На сучасному етапі розвитку методики існує багато методів навчання іноземної мови. З поміж великої кількості підходів до вивчення іноземної мови є природний метод. Тобто, навчання іноземної мови проходить за тих же умов, що й засвоєння рідної мови [1, 26].

Педагог має запропонувати такий спосіб засвоєння знань, який був би спрямований спеціально на розвиток, а не на шкоду дитині. Для цього важливо, щоб дитина була головним дієвим героєм на уроці, почувала себе вільно та комфортно, приймала активну участь в обговоренні тем уроку. Важливо, щоб діти почувалися вільно і разом з учителем «створювали» урок.

Враховуючи психологічні та фізіологічні особливості дітей молодшого шкільного віку, найоптимальнішим способом початкового навчання є ігрова ситуація.

Гра — це один з найдавніших, до тепер актуальних методів навчання. Для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку гра має виключне значення: гра для них — це навчання, праця, серйозна форма виховання [3, 163]. У різних системах навчання грі відводиться незвичайне місце. Визначається це тим, що гра відповідає природі дитини. Дитина від народження і до зрілості приділяє велику увагу іграм. Діти із задоволенням самі вигадують ігри, за допомогою яких найбанальніші, побутові речі переносяться в особливий та цікавий світ пригод. Задовольняючи потребу дитини гратися, перевтілюватися, рухатися, вчитель забезпечує умови для вивчення іноземної мови. Така форма навчання не виснажує та не стомлює організм дитини. Необхідно знайти образ того, кому діти довірятимуть, кого вони не боятимуться, кого сприймуть як реальну істоту і, нарешті, кого вони полюблять. Щоб знайти такий образ, учителю знадобиться фантазія. Найефективніше використати ляльку, вдягнену у національний костюм, або м'яку іграшку — яскраву, симпатичну, кольорову, саме таку, яка зацікавила б дітей і викликала позитивні емоції — здивування, захоплення. Важливо пам'ятати, що на першому уроці відбувається знайомство. Попередньо учням треба повідомити, що це гість, який приїхав з Німеччини чи Англії і хоче навчити їх своєї мови: він не знає жодного слова українською мовою, тому

розмовляти з ним можна лише його рідною мовою; для зустрічі з ним треба підготуватись; щоб познайомитися з ним, потрібно вивчити необхідні мовні зразки. Діти уважно слухають кожне слово, намагаючись правильно повторити його. Таким чином, нудний і монотонний процес повторення готових фраз перетворюється на вмотивований процес вивчення мовних одиниць для спілкування з уявним «носієм мови». Тепер роль учителя на уроці опосередкована. Він стає з'єднуючою ланкою між учнями і їхнім «другом». Така форма спілкування є прийнятною і дуже зручною, особливо коли в групі є сором'язливі учні, які неохоче йдуть на контакт з дорослими. Коли вони спілкуються з учителем не безпосередньо, а за допомогою іграшки (яка просто не може не сподобатись дитині), тоді учні поступово позбуваються комплексів, які загальмовують їх мовленнєву діяльність.

Наступною допомогою учителю буде роздатковий матеріал — основний компонент навчально-методичного комплексу для I, II і III класів. Він представляє собою набір предметних, сюжетних, тематичних картинок, малюнків, що призначаються для роботи як у класі, так і вдома. Цей набір має бути у кожного школяра. Мислення у дітей конкретне, тому важливо новий матеріал ілюструвати. Ілюстративним матеріалом і будуть малюнки, іграшки, предмети, листівки. Тут спрацьовує метод наочності. У чому ж полягає метод наочності?

Як вже зазначалось, на початковому етапі опанування мовою діти засвоюють її переважно наочним шляхом, коли водночас і чують нове слово, і спостерігають відповідний предмет, явище чи дію. Тому методика навчання молодших школярів лексики нерідної мови ґрунтується здебільшого на предметній чи картинній наочності. Завдяки цьому автоматично зникає потреба в перекладі іноземної лексики, що прискорює процес навчання, привчає дитину мислити відразу іноземною мовою, сприяє вільному та легкому засвоєнню нових слів. Крім того, це дає можливість багато разів повторювати нову лексику, вводити її у власне мовлення (використовувати у відповідях на запитання, під час вивчення віршів, переказів, бесід або ігор).

Отже, для успішного засвоєння лексичного матеріалу необхідне ознайомлення дітей не з ізольованими словами, а з групами слів зв'язаних між собою; формування мотиву для ознайомлення з тою чи іншою лексикою; введення лексики через систему ігор, а не механічне запам'ятовування слів за списком.

Передумовами успішного вивчення молодшими школярами іноземних мов є психологічні, фізичні та фізіологічні особливості дітей, зокрема пластичність мозку, гнучкість механізмів мовлення, що сприяють швидкому і якісному запам'ятовуванню, на основі якого легко реалізується перенесення в різні ситуації спілкування, яскраво виражені імітативні здібності, які підкріплюються здатністю до наслідування. Важливо, щоб кожен учень був головною дієвою особою на уроці, почував себе вільно та комфортно, приймав активну участь в обговоренні тем уроку.

Ефективність процесу навчання у молодшому шкільному віці визначають готовність та бажання дитини брати участь у міжкультурному спілкуванні мовою, яку вивчають. Це можливо, якщо основною формою шкільної діяльності буде живе активне спілкування з учителем та один з одним. Важливим фактором у вивченні іноземної мови маленькими дітьми є ігровий момент навчання. Гра у шкільному віці все ще залишається важливою у житті дитини. Для неї гра — не лише цікавий спосіб провести час, але й спосіб моделювання зовнішнього дорослого світу. Дуже важливо спланувати навчальний процес, спираючись на психологічні, фізіологічні та фізичні особливості школярів цього віку, оскільки дитина швидко втомлюється.

Віршики, лічилки, скороговки, пісні, сценки, казки також є ефективними, тому що це дітям цікаво. Фізкультхвилинки, що супроводжуються римовками, надають дітям можливість рухатись. Це не тільки співпадає з потребою віку, але й суттєво прискорює процес засвоєння іноземної мови.

Проте важливо спиратись не лише на ігри, але й на розширення культурних меж та намагання пізнати світ, що зумовлює для молодших школярів практичну значимість іноземної мови.

Кожний урок має бути продуманим та переслідувати окрім практичної мети, виховну, освітню та розвиваючу цілі.

Література

1. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи.— К.:Генеза, 1999. – С. 368.
2. Роман С.В., Коломінова О.О. Психологічні основи навчання іноземної мови у початковій школі // Іноземні мови, 1996.—№1. – С. 57-58.
3. Чернякова О. Вивчення англійської мови через гру. —К.:2002. – С. 279.